Головна кафедра

Нещодавно побачила світ книга "Історія та сьогодення Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова". Задум її створення виник давно, а втілити омріяне у життя вдалося, коли університет готувався до святкування 170-ої річниці з дня народження Михайла Драгоманова.

Директор бібліотеки Людмила Савенкова підтримала ідею створення книги, незважаючи на те, що це була копітка робота. У архівах збирали матеріал не лише про нинішніх працівників, а й про тих, хто трудився в далекі довоєнні та післявоєнні роки. Основою ж стали спогади ветеранів бібліотеки. Тепер читачі зможуть прослідкувати шлях розвитку книгозбірні від бібліотеки педагогічних курсів при університеті Святого Володимира (1834 р.) до однієї з найбільших наукових бібліотек педагогічних університетів України.

У вступному слові до книги ректор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філософських наук, академік Віктор Андрущенко наголосив: "Серед найцінніших надбань людської цивілізації особливе місце належить книзі. Вона — джерело знань і просвіти. Вона — наймогутніший заряд духовності, основа інтелектуального і естетичного збагачення нації. Увібравши в себе найкраще з накопиченого віками, книга є не лише генератором знань, а й рушійною силою подальшого розвитку суспільства, спрямованого на творчість, служіння Добру та Істині". Високо оцінив ректор роботу співробітників бібліотеки, які об'єднані єдиним почуттям великої поваги до Книги та читачів.

Становлення книгозбірні почалося з п'ятитисячного книжкового фонду. У різні роки до бібліотеки університету надходили окремі видання з Психологічної семінарії при університеті Св. Володимира, педагогічного музею Київського Ученого округу, бібліотеки Кам'янець-Подільського Українського університету, духовних семінарій, академій та приватних книжкових колекцій.

У фондах бібліотеки збереглися раритетні видання XIX століття, серед яких перше видання "Кобзаря" Т. Г. Шевченка, збірки творів великого поета, видані у Санкт-Петербурзі в 1883, 1886, 1899 рр.; прижиттєві видання Івана Франка "Апокрифи і легенди" у чотирьох томах (Львів: 1896, 1899, 1902, 1906); "Украинскій народъ въ его прошломъ и настоящемъ" (за редакцією М. С. Грушевського, А. Е. Кримського, 1914); "Собрание сочинений" ректора університету Св. Володимира і одночасно позаштатного директора Педагогічного інституту М. О. Максимовича (1876-1880 рр.) і багато інших цікавих книг. При бажанні кожен студент, аспірант, докторант чи працівник університету може ознайомитися з унікальним фондом педагогічної, психологічної, природничої, фізико-математичної, соціально-гуманітарної, філологічної, художньої, довідкової літератури, з виданнями нашого університету.

Сьогодні бібліотечний фонд налічує понад 1 мільйон 235 тисяч примірників з різних галузей знань. Читачі мають змогу скористатися дисертаціями, які захищені в нашому університеті (їх близько 3-х тисяч) та документами, які представлені на локальних електронних носіях.

Серед викладачів вишу склалася добра традиція: примірник щойно виданої книги — в дарунок читачам наукової бібліотеки.

Поповнили фонд бібліотеки й видання з власної книгозбірні Почесного ректора університету М. Шкіля. Кандидат філософських наук В. Дорошкевич подарував науковій бібліотеці книги М. П. Драгоманова та статті-розвідки про літературно-критичну діяльність Великого українця з бібліотеки свого батька Олександра Костьовича, професора Київського інституту народної освіти імені М. П. Драгоманова, відомого українського літературознавця і критика. Власну

бібліотеку професора Петра Івановича Орлика презентувала його дружина Марія Андріївна.

Бібліотека не лише поповнює свої фонди, а й за підтримки адміністрації вишу, ректора університету В. Андрущенка та всіх господарчих служб змінює свій естетичний вигляд.

Так, у 2009 році з'явилася можливість виділити в окремий фонд рідкісні видання XVIII — початку XX століття, відкрито новий читальний зал №2, де також можуть працювати аспіранти, докторанти, здобувачі. Тут проводяться лекції, консультації та семінарські заняття, зустрічаються гості з далекого та близького зарубіжжя.

Нове видання "Історія та сьогодення Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова" представляє інформаційно-пошуковий апарат бібліотеки: традиційні, карткові та електронні каталоги і картотеки. На початок 2010 року карткові каталоги та картотеки налічували понад 2 мільйони 200 тисяч основних і додаткових бібліографічних записів. Електронний каталог, започаткований у 1992 році на базі автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи ИРБИС відображає книжкові надходження, автореферати дисертацій, періодичні видання, повнотекстові документи. Загалом це понад 390 тисяч записів. Для оперативного поінформування читачів у бібліотеці функціонує "Бібліокур'єр".

Найприємнішим для хранителів книг є обслуговування читачів. Бібліотека НПУ — це розгалужена структура обслуговування професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та студентів університету. Читачами бібліотеки є понад 20 тисяч студентів, викладачів, аспірантів. Щодня бібліотеку відвідують понад 2 тисячі, а за рік — більше 651 тисячі користувачів. Кількість виданих за рік книг перевищує 1 мільйон примірників. До того ж бібліотека передплачує близько 300 назв періодичних видань, а обмінний фонд налічує 2 тисячі 649 документів.

Видання, що зібрало історію бібліотеки містить також бібліографію друкованих праць колективу починаючи з 1958 р. Безперечний інтерес викликають копії титульних сторінок і маргіналії та печатки раритетних видань з фонду бібліотеки.

З великою повагою до працівників бібліотеки як нинішніх, так і колишніх, складений біографічний словник. Читачі дізнаються про тих керівників, які стояли біля джерел формування бібліотеки у 1920-1953 рр. Шістдесят років свого життя віддала бібліотеці Ельга Володимирівна Татарчук, яка завжди була еталоном інтелігентності, високої культури, ерудиції та відданості бібліотечній справі.

Час рухається невпинно і комп'ютеризація освітньої галузі докорінно змінює ритм життя та діяльності колективу бібліотеки, висуває нові вимоги до професійного рівня її персоналу.

До звичних бібліотечних технологій обслуговування читачів додалися нові — із застосуванням автоматизованих інформаційно-пошукових систем, штрих-кодуванням фонду, новими формами обслуговування з використанням пластикових читацьких квитків.

Бібліотека використовує найкращий досвід вітчизняних та зарубіжних книгозбірень для створення гнучкої, орієнтованої на читача бібліотеки з максимальним використанням інформаційних технологій.

Для досягнення ефективної роботи бібліотеки створюються належні умови праці. Так у читальному залі № 1 та в новоствореному № 2 у відкритому доступі представлені словники, енциклопедії, інша довідкова література з різних галузей знань. У читальних залах організовані автоматизовані робочі місця для користування Інтернетом. Є можливість використовувати електронні видання, повнотекстові документи, електронні часописи, енциклопедичні та довідкові книги.

Передбачається розширення засобів інформування професорсько-викладацького складу і студентів про нові надходження до бібліотеки. Це дасть змогу використовувати нові джерела для підвищення свого професійного і фахового рівня.

Історія наукової бібліотеки — це історія духовності університету і головне її завдання — не лише навчати, а й виховувати підростаюче покоління справжніми патріотами України, високими професіоналами і педагогами нової доби.

Людмила БИСТРОВА-ДРОБОТ,
співробітник Наукової бібліотеки НПУ ім. М.П. Драгоманова